

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/78/2015
Identifikačné číslo spisu:	2112010786
Dátum vydania rozhodnutia:	10.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2112010786.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Aleny Šiškovéj v trestnej veci obvinených O. U. a I. K. , pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b/, písm. d/, ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. c/ Trestného zákona a iné na verejnom zasadnutí konanom 10. februára 2016 v Bratislave, o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Tos/252/2014, z 18. decembra 2014 takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu § 371 ods. 2 Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Tos/252/2014, z 18. decembra 2014 bol

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 194 ods. 1 Trestného poriadku a § 76a Trestného poriadku

v prospech obvinených O. U. a I. K..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie krajského súdu

s a z r u š u j e .

Z r u š u j ú s a aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 1 Trestného poriadku sa obvinení O. U. a I. K. neberú do väzby.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava uznesením, sp. zn. 2T/35/2012, z 28. novembra 2014 (č.l. 8468 až 8474) rozhodol podľa § 76a Trestného poriadku, § 72 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku o predĺžení celkovej lehoty trvania väzby obvineným O. U. a I. K. do 23. marca 2015.

Krajský súd v Trnave, rozhodujúc o sťažnosti obidvoch obvinených proti vyššie označenému uzneseniu Okresného súdu Trnava na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2014 rozhodol uznesením, sp. zn. 6Tos/252/2014 (č.l.8563 až 8568), podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku o zrušení uznesenia Okresného súdu Trnava, sp. zn. 2T/35/2012, z 28. novembra 2014. Svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tak, že predĺžiť lehotu väzby podľa § 76a Tr. por. možno len pri obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré je možné uložiť trest odňatia slobody so spodnou hranicou trestnej sadzby na 25 rokov alebo na doživotie. Ďalej uviedol: „V konkrétnom prípade sú obaja (obžalovaní) stíhaní pre obzvlášť závažný zločin, kde spodná hranica zákonom stanovenej trestnej sadzby je nižšia ako 25 rokov (zákonodarca určil pri prejednávanom trestnom čine spodnú hranicu trestnej sadzby na 20 až 25 rokov). Nemožno dôvodiť, že by v prípade tohto (obzvlášť závažného zločinu) bolo možné uložiť minimálny trest odňatia slobody na 25 rokov tak, ako to stanovil zákonodarca v príslušnom ustanovení § 76a Trestného poriadku. Týmto nemožno konštatovať naplnenie príslušného zákonného ustanovenia na možnosť predĺženia lehoty trvania väzby nad maximálnu (4-ročnú lehotu) tak, ako ustanovuje § 76 ods. 6 písm. c/ Trestného poriadku. Príslušné vymedzenie (kategórie obzvlášť závažných zločinov) umožňujúcich predĺžiť lehotu trvania väzby nad maximálnu (zákonnú lehotu) je potrebné posudzovať práve v kontexte samotného do úvahy prichádzajúceho trestu s hranicou minimálnou na 25 rokov alebo na doživotie“.

V dôsledku tohto rozhodnutia krajského súdu boli obvinený O. U. a obvinený I. K. prepustení z väzby - obidvaja 23. decembra 2014 (č.l. 8591, 8592, 8603, 8604). Pred ich prepustením z väzby rozhodol Okresný súd Trnava rozsudkom, sp. zn. 2T/35/2012, z 9. decembra 2012 (zatiaľ neprávoplatným) o uznaní obidvoch menovaných za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi § 172 ods. 1 písm. b/, písm. d/, ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. c/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/, písm. i/ Trestného zákona a obvineného O. U. i zo spáchania prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona a zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona. Obvinenému U. súd uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 rokov a na výkon trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Zároveň obvinenému uložil trest prepadnutia vecí a ochranný dohľad na 2 roky. Obvineného I. K. odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov, na výkon trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia a tiež mu uložil ochranný dohľad na 2 roky.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky podal 25. augusta 2015 dovolanie (č.l. 8827 až 8833) proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Tos/252/2014, z 18. decembra 2014 v neprospech obvinených O. U. a I. K., pretože: „Označeným uznesením bol porušený zákon v ustanoveniach § 194 ods. 1 Trestného poriadku a § 76a Trestného poriadku v prospech menovaných“ a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trnave z 18. decembra 2014, sp. zn. 6Tos/252/2014, bol porušený zákon v ustanoveniach § 194 ods. 1 Tr. por. a § 76a Tr. por. v prospech obvinených O. U. a I. K., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave z 18. decembra 2014, sp. zn. 6Tos/252/2014, a prikázal tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol. Ďalej navrhol aby najvyšší súd postupom podľa § 380 ods. 1 Tr. por. zaistil obvinených vydaním príkazu na zatknutie a týchto vzal do väzby.

Dovolateľ argumentoval nasledovne: „V danom prípade boli splnené všetky zákonom požadované podmienky na predĺženie lehoty trvania väzby podľa ustanovenia § 76a Tr. por., pretože trestné stíhanie sa vedie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsať až dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Z doterajšieho konania súdov je zrejmé, že trestné stíhanie nebolo možné ukončiť do uplynutia lehoty štyridsaťosem mesiacov väzby pre obtiažnosť veci, ktorá spočívala v rozsiahlosti a náročnosti dokazovania. Výklad ustanovenia § 76a Trestného poriadku, ako ho ustálil Krajský súd v Trnave, ide nad rámec tohto ustanovenia. Krajský súd uvádza ako

fakt, že podľa § 76a Trestného poriadku sadzba trestu odňatia slobody dvadsaťpäť rokov znamená spodnú hranicu trestu odňatia slobody, a že v predmetnej trestnej veci nebolo možné uložiť trest odňatia slobody minimálne dvadsaťpäť rokov. Formálna podmienka vyplývajúca z ustanovenia § 76a Tr. por. spočívajúca v závažnosti obzvlášť závažného zločinu danej konkrétnou trestnou sadzbou je zrejماً - možnosť uloženia trestu odňatia slobody dvadsaťpäť rokov alebo trestu odňatia slobody na doživotie. V uvedenom smere ustanovenie § 76a Trestného poriadku ani iné ustanovenie uvedeného zákona žiadne ďalšie podmienky neobsahuje, teda ani podmienku, že by spodná hranica sadzby trestu odňatia slobody nemohla byť nižšia ako dvadsaťpäť rokov. Preto nemá oporu v žiadnom ustanovení Trestného poriadku názor krajského súdu, že musí ísť jedine o taký obzvlášť závažný zločin, pri ktorom Trestný zákon umožňuje uložiť jedine trest odňatia slobody práve na dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie, ako je to napríklad v prípade obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona. V uvedenej súvislosti treba opakovane uviesť, že sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 76a Tr. por., pretože vo veci je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov, alebo trest odňatia slobody na doživotie. Minister spravodlivosti v dovolaní tiež vysvetlil: „Lehota na podanie dovolania v neprospech obvinených v zmysle ustanovenia § 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku začne plynúť až po doručení preloženého uznesenia Krajského súdu v Trnave vydaného dňa 18. decembra 2014 pod sp. zn. 6Tos/252/2014“.

Hoci dovolateľ nešpecifikoval subjekt doručenia, z povahy veci vyplýva, že mal na mysli obvinených O. U. a I. K..

K dovolaniu sa vyjadrili generálny prokurátor Slovenskej republiky i obidvaja obvinení.

Generálny prokurátor uviedol: „Predmetné dovolanie bolo podané na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky, s jeho dôvodmi dovolania sa v celom rozsahu stotožňujem. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhujem, aby dovolaniu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z 21. augusta 2015, podanému proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Tos/252/2014, z 18. decembra 2014 bolo v celom rozsahu vyhovieť“.

Obvinený O. U. prostredníctvom obhajcu argumentoval nasledovne: „Z priloženého dovolania vyplýva, že bolo podané na Okresný súd Trnava dňa 25. augusta 2015. Ja obžalovaný O. U., som napadnuté uznesenie prevzal dňa 23. decembra 2014, bezprostredne pred prepustením z väzby v Ústave na výkon väzby Ilava. Môj obhajca napadnuté uznesenie prevzal dňa 5. januára 2015 poštovou zásielkou. Aj keď z úvodnej časti podaného dovolania nevyplýva, či je podané v prospech alebo v neprospech obvinených, z textu vyplýva, že sa jedná o dovolanie podané v neprospech obvinených. Následné doručenie prekladu napadnutého uznesenia považujem len za účelovú snahu predĺžiť zákonnú lehotu na podanie dovolania v môj neprospech. Účelovosť doručenia prekladu potvrdzuje skutočnosť, že v minulosti mi neboli doručované preklady rozhodnutí. Na moju žiadosť o preklad spisu a o zasielanie preložených rozhodnutí, podanú v prípravnom konaní, reagoval prokurátor písomnou odpoveďou, že preklad je vecou obhajoby a zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva povinnosť orgánov činných v trestnom konaní prekladať spis, ani rozhodnutia. Som toho názoru, že ak mi bolo napadnuté uznesenie doručené viac krát, za rozhodujúce na plynutie lehôt je potrebné považovať to doručenie, ktoré bolo uskutočnené ako prvé, teda doručenie rozhodnutia dňa 23. decembra 2014. Keďže môjmu obhajcovi bolo rozhodnutie doručené dňa 5. januára 2015, tento dátum je rozhodujúci pre plynutie 6 mesačnej lehoty na podanie dovolania v môj neprospech. Táto lehota márne uplynula dňom 5. júla 2015. V prípade, ak by platil názor vyslovený v dovolaní, že lehota ministrovi spravodlivosti plynie až od doručenia preloženého napadnutého uznesenia (pozn. preklad mi bol doručený dňa 30. marca 2015), vytvoril by sa priestor na obchádzanie zákonnej lehoty na podanie dovolania oneskoreným, prípadne opätovným doručovaním tých istých rozhodnutí, čo považujem za neprípustné. Vzhľadom k vyššie uvedeným lehotám považujem dovolanie za podané oneskorene (predpokladám, že prokurátorovi bolo napadnuté uznesenie doručené skôr ako 25. februára 2015), preto navrhujem, aby dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. a/ Trestného poriadku. Z vecnej stránky zaujímam k podanému dovolaniu toto stanovisko. Zotrvávam na stanovisku, že z hľadiska možnej aplikácie ustanovenia § 76a Trestného poriadku, v tomto prípade nebola splnená základná podmienka použitia tohto ustanovenia, pretože pri stíhanom skutku sa nejedná o „obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia

slobody na doživotie“. Touto formuláciou zákonodarca vymedzil určitú „podkategóriu“ obzvlášť závažných zločinov, pri ktorých prichádza do úvahy postup podľa § 76a Trestného poriadku. Postup podľa tohto ustanovenia je možný iba v celkom výnimočných prípadoch, pričom vymedzenie hrozby trestu odňatia slobody z hľadiska jeho trvania zohľadňuje výnimočnosť možného predĺženia celkovej lehoty väzby nad 48 mesiacov. Zotrvávam na názore, že z hľadiska gramatického výkladu uvedeného ustanovenia, sa musí jednať o trestné stíhanie za obzvlášť závažný zločin s dolnou hranicou trestu odňatia slobody 25 rokov. V mojom prípade sa o takéto trestné stíhanie nejedná, preto postup podľa § 76a Trestného poriadku nie je možný. V dovolaní je vyslovený taký výklad tohto ustanovenia, ktorý neprípustne rozširuje možnosti predĺženia celkovej lehoty väzby v neprospech obvinených“. Ďalej vysvetlil, že v zmysle zásady reformatio in peius mu už nemôže byť uložený trest odňatia slobody na 25 rokov, že na predĺženie lehoty väzby podľa § 76a Tr. por. nie sú splnené ďalšie podmienky tam uvedené, nie sú dané dôvody väzby a nie je daný ani žiadny dôvod na vydanie príkazu na jeho zatknutie. Preto navrhol, aby dovolací súd postupom podľa § 382 písm. a/ Tr. por. dovolanie odmietol, pretože bolo podané oneskorene.

Obvinený I. K. prostredníctvom obhajcu argumentoval nasledovne: „Dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky považujem za nedôvodné v celom rozsahu, a to predovšetkým z nasledujúcich dôvodov. K podaniu dovolania ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky prišlo po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Som toho názoru, že v uvedenom prípade bolo potrebné podať dovolanie najneskôr do 6 mesiacov odo dňa doručenia uznesenia Krajského súdu Trnava, sp. zn. 6Tos/252/2014, zo dňa 18. decembra 2015 prokurátorovi Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky v dovolaní konštatuje, že lehota na podanie dovolania v neprospech obvinených (správne má byť obžalovaných) v zmysle ustanovenia § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začne plynúť až po doručení preloženého uznesenia Krajského súdu v Trnave vydaného dňa 18. decembra 2014 pod sp. zn. 6Tos/252/2014. Z uvedenej textácie nie je zrejmé, komu konkrétne má byť doručené preložené uznesenie Krajského súdu v Trnave. V tejto súvislosti poukazujem na skutočnosť, že obom obžalovaným bolo uznesenie Krajského súdu v Trnave doručené dňa 23. decembra 2014 spolu s príkazom na ich prepustenie z väzby na slobodu. V žiadnom zákonnom ustanovení týkajúcom sa plynutia lehôt na podanie dovolania nie je stanovená povinnosť doručovať preložené rozhodnutia. Som toho názoru, že s ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti uplynula lehota na podanie dovolania najneskôr dňa 23. júna 2015. Interpretácia ustanovenia § 370 ods. 2 Tr. por. ministrom spravodlivosti je v rozpore s úmyslom zákonodarcu, nakoľko nie je zrejmé, či vôbec bolo (prípadne je) predmetné uznesenie Krajského súdu v Trnave prekladané. Za určitých okolností by sa teoreticky mohlo stať, že by uvedené rozhodnutie nebolo preložené niekoľko rokov a napriek tomu by v zmysle interpretácie ustanovenia § 370 ods. 2 Tr. por. ministrom spravodlivosti bola zachovaná lehota na podanie dovolania, čo považujem za absurdné. Som toho názoru, že uvedenou interpretáciou dochádza k neprimeranému výkladu zákona ministrom spravodlivosti a zároveň k snahe napraviť pochybenia štátnych orgánov v uvedenej trestnej veci prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov. Bez ohľadu na zmeškanie lehoty na podanie dovolania poukazujem na skutočnosť, že aj v prípade prípustnosti dovolania a prípadnej úspešnosti dovolania by nemal Krajský súd v Trnave pri opätovnom vrátení veci na prejednanie (v zmysle návrhu ministra spravodlivosti) možnosť zvrátiť skutkový a právny stav. Nebolo by technicky možné vykonať väzbu, nakoľko lehota väzby bola predĺžená len do 23. marca 2015, teda do dňa, ktorý už dávno uplynul. Krajský súd v Trnave by nemohol rozhodnúť v neprospech obžalovaných (z dôvodu podania sťažnosti len obžalovanými) a určiť inú lehotu predĺženia väzby ako do 23. marca 2015. Z uvedeného je zrejmé, že prípadná úspešnosť podaného dovolania nemôže zvrátiť skutkový a právny stav v uvedenej veci vo vzťahu k plynutiu lehoty predĺženej väzby. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky v predmetnom dovolaní uvádza, že v danom prípade boli splnené všetky zákonom požadované podmienky na predĺženie lehoty trvania väzby podľa ustanovenia § 76a Tr. por., pretože trestné stíhanie sa vedie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsať až dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Z uvedenej argumentácie ministra spravodlivosti nie je zrejmé, z akého zákonného ustanovenia minister vychádzal, nakoľko v citovanom ustanovení § 76a Tr. por. nie je nikde uvedené, že podmienkou na predĺženie väzby má byť trestné stíhanie za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsať až dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Citované ustanovenie zákona podľa môjho

názoru celkom jednoznačne uvádza podmienky na aplikáciu ustanovenia § 76a Tr. por. Ak by mal zákonodarca v úmysle určiť podmienku predĺženia väzby v zmysle ustanovenia § 76a Tr. por. aj na trestné činy, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody na dvadsať až dvadsaťpäť rokov alebo doživotie, nepochybne by dolnú hranicu dvadsať rokov stanovil a uviedol v citovanom ustanovení § 76a Tr. por. Ako vyplýva aj z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pri aplikácii § 76a Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri svojich rozhodnutiach vychádzal z logiky citovaného ustanovenia a ak rozhodoval v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 76a Tr. por., vždy sa jednalo o trestné činy, za ktoré možno uložiť výnimočný trest (viď napríklad uznesenie NS SR, sp. zn. 5 Ntv 3/2010, uznesenie NS SR, sp. zn. 6Tost/19/2011). S ohľadom na vyššie uvedenú argumentáciu je zrejmé, že výklad ustanovenia § 76a Tr. por. bol zo strany Krajského súdu v Trnave v uznesení zo dňa 18. decembra 2014 zákonný a správny“. Ďalej vysvetlil, že na predĺženie lehoty väzby podľa § 76a Tr. por. nie sú splnené ďalšie podmienky tam uvedené, a preto navrhol, aby dovolanie bolo odmietnuté ako nedôvodné.

V prvom rade najvyšší súd konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávneným subjektom a včas, a to z nasledovných dôvodov.

Podľa § 370 Trestného poriadku

(ods. 1) Ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

(ods. 2) Ministrovi spravodlivosti plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Dovolanie bolo podané v neprospech obvinený, a teda ministrom spravodlivosti plyní šesť mesačná lehota (ods. 1) na podanie dovolania od toho doručenia uznesenia Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6Tos/252/2014, z 18. decembra 2014, ktoré bolo vykonané najneskôr (ods. 2). Označené uznesenie v slovenskom jazyku bez prekladu bolo doručené

- obvinenému O. U. 23. decembra 2014 (č.l. 8598) a 7. januára 2015 (č.l. 8562),
- obhajcovi Mgr. N. V. (obhajca obvineného U.) 5. januára 2015 (č.l. 8562),
- obvinenému I. K. 7. januára 2015 (č.l. 8592) a
- obhajcovi Mgr. K. P. (obhajca obvineného K.) 30. decembra 2014 (č.l. 8562).

Dovolateľ neargumentoval, prečo by mala lehota na podanie dovolania začať plynúť až po doručení prekladu uznesenia Krajského súdu v Trnave obvineným, a preto nie je najvyššiemu súdu zrejmé, aké právne úvahy ho viedli k vysloveniu takéhoto záveru. Najvyšší súd si aj napriek tomu osvojil vyslovený právny názor dovolateľa a uvádza.

Podľa § 28 Trestného priadku

(ods. 1) Ak je potrebné pretlmočiť obsah výpovede alebo ak osoba uvedená v § 2 ods. 20 vyhlási, že nerozumie jazyku, v ktorom sa konanie vedie, alebo nehovorí týmto jazykom, priberie sa tlmočník opatrením. Tlmočníkom môže byť výnimočne aj zapisovateľ. Ak obvinený využije svoje právo podľa § 2 ods. 20, pribratý tlmočník pretlmočí na jeho žiadosť aj jeho poradu s obhajcom v priebehu alebo v priamej súvislosti s procesným úkonom, s podaním opravného prostriedku alebo s inými procesnými podaniami.

(ods. 2) Tlmočník sa priberie aj vtedy, ak osoba uvedená v § 2 ods. 20 síce vyhlási, že rozumie jazyku, v ktorom sa vedie konanie, avšak orgán, ktorý úkon vykonáva zistí, že jazykové schopnosti tejto osoby nie sú dostatočné k riadnemu uplatneniu jej práv v jazyku, v ktorom sa vedie konanie; o pribratí tlmočníka sa v takomto prípade rozhodne uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť.

(ods. 3) Ak si osoba podľa § 2 ods. 20 zvolí jazyk, na ktorý nie je v zozname tlmočníkov zapísaný žiadny tlmočník alebo vec neznesie odklad a zapísaní tlmočníci sú nedosiahnuteľní, príberie orgán činný v trestnom konaní alebo súd tlmočníka na úradný jazyk štátu, ktorého je táto osoba štátnym občanom, alebo v ktorom má bydlisko a ktorému táto osoba rozumie.

(ods. 4) Ak je potrebné preložiť zápisnicu o výpovedi alebo inú písomnosť, príberie sa prekladateľ opatrením. Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa použijú primerane. Obvinenému sa písomne preloží uznesenie o vznesení obvinenia, uznesenie o vzatí obvineného do väzby, obžaloba, dohoda o vine a treste a návrh na jej schválenie, rozsudok, trestný rozkaz, rozhodnutie o odvolaní a rozhodnutie o podmienечnom zastavení trestného stíhania; tohto práva sa môže obvinený výslovne vzdať, o čom musí byť poučený, rovnako ako o dôsledkoch vzdania sa tohto práva. Ak sa takéto rozhodnutie týka viacerých obvinených, preloží sa obvinenému len tá časť rozhodnutia, ktorá sa ho týka, pokiaľ ju možno oddeliť od ostatných výrokov rozhodnutia a ich odôvodnení. Preklad rozhodnutia a jeho doručenie zabezpečuje orgán, o ktorého rozhodnutie ide.

(ods. 5) Na žiadosť obvineného alebo aj bez takej žiadosti rozhodne orgán, pred ktorým sa konanie vedie, že sa obvinenému okrem rozhodnutí uvedených v odseku 4 písomne preloží aj iná písomnosť, ak je to nevyhnutné pre zaručenie spravodlivého procesu, najmä pre riadne uplatnenie práva na obhajobu, a to v rozsahu určenom týmto orgánom. Ak orgán, pred ktorým sa konanie vedie, nevyhoví takejto žiadosti obvineného, rozhodne o tom uznesením, proti ktorému môže obvinený podať sťažnosť. Namiesto písomného prekladu podľa prvej vety možno takúto písomnosť alebo jej podstatný obsah pretlmočiť, ak to nemá vplyv na spravodlivosť procesu. Táto skutočnosť sa poznamená v zápisnici o úkone tak, aby bolo zrejmé, či sa pretlmočila celá písomnosť alebo ktorá jej časť. Ustanovenie prvej vety sa nepoužije, ak už bola písomnosť alebo jej podstatný obsah obvinenému pretlmočený alebo ak obvinený po poučení prehlási, že preklad takejto písomnosti nepožaduje.

(ods. 6) Pokiaľ sa na zaručenie spravodlivého procesu nevyžaduje fyzická prítomnosť tlmočníka a nepodari sa zabezpečiť tlmočníka pre jazyk, ktorému osoba uvedená v § 2 ods. 20 dostatočne rozumie, možno v odôvodnených prípadoch tlmočenie zabezpečiť aj prostredníctvom technických zariadení určených na prenos obrazu a zvuku.

(ods. 7) Za podmienok uvedených v odseku 1 je osobe, ktorá je zadržaná alebo zatknutá, potrebné preložiť tiež poučenie o jej právach podľa § 34 ods. 5. Ak preklad poučenia nie je k dispozícii, poučenie sa jej pretlmočí; preklad písomného poučenia sa takejto osobe poskytne bez zbytočného odkladu.

Podľa § 2 ods. 20 Trestného poriadku ak obvinený, jeho zákonný zástupca, podozrivá osoba, poškodený, zúčastnená osoba alebo svedok vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, má právo na tlmočníka a prekladateľa.

Orgán činný v trestnom konaní alebo súd príberie podľa § 28 ods. 3 Trestného poriadku predkladateľa, ak je to potrebné na preloženie písomností. Vo vzťahu k prekladu zo slovenského jazyka do jazyka, ktorému obvinený rozumie, posudzuje príslušný orgán potrebu prekladu najmä vzhľadom na rozsah a obsah písomností, ktorých znenie bolo obvineným pretlmočené tak, aby bola zachovaná dostatočná možnosť uplatnenia jeho obhajobných práv. Dostatočnosť uplatnenia obhajobných práv (§ 34 Trestného poriadku) predpokladá ich uplatnenie v primeranej miere a zahŕňa aj preklad základných dokumentov, medzi ktoré patria najmä rozhodnutie o pozbavení osobnej slobody, obvinenie, obžaloba a rozsudok vykonaný v primeranom čase, t.j. v čase, keď obvinený môže procesne účinne na základe ich obsahu uplatniť svoje zákonné práva. Právom obvineného na preklad v zmysle § 2 ods. 20 Trestného poriadku sa rozumie možnosť obvineného zabezpečiť si osobne alebo prostredníctvom obhajcu preklad akejkoľvek písomnosti, ktorá je súčasťou vyšetrovacieho alebo súdneho spisu okrem písomností, ku ktorým obvinený nemá prístup po dobu odopretia nazretia do vyšetrovacieho spisu (§ 69 ods. 2 Trestného poriadku) (R 91/2014).

Podľa článku 6 ods. 3 písm. e/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor): „Každý kto je obvinený z trestného činu má minimálne tieto práva:

- písm. e/ mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí“.

Článok 6 ods. 3 písm. e/ Dohovoru je konštruovaný v kontexte práva na spravodlivý proces zaručeného článkom 6 a ako taký znamená, že obvinený, ktorý nerozumie jazyku používanom v konaní pred súdom, alebo týmto jazykom nehovorí, má právo na bezplatnú pomoc tlmočníka alebo prekladateľa za účelom prekladu alebo pretlmočenia všetkých dokumentov alebo vyjadrení v priebehu konania vedeného proti nemu, ktorým musí nevyhnutne rozumieť, aby sa mohol tešiť spravodlivému procesu.

Právo na tlmočníka alebo na prekladateľa sa vzťahuje nie len na dokumenty a vyjadrenia, ktorým musí nevyhnutne rozumieť v konaní pred súdom, ale sa vzťahuje tiež na listinné dôkazy a na prípravné konanie (Kamasinsky proti Rakúsku rozsudok z 19. decembra 1989 č. 9783/82).

Z vyššie uvedeného možno vyvodiť, že obvinený má právo na preklad rozhodujúcich rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú jeho postavenie ako strany konania a jeho procesné práva v trestnom konaní, ktorými rozhodnutiami sú: uznesenie o vznesení obvinenia, rozhodnutie o väzbe obmedzujúce jeho právo na osobnú slobodu, obžaloba, trestný rozkaz, rozsudok, rozhodnutie o odvolaní, uznesenie o zastavení trestného stíhania vo všetkých jeho modifikáciách a uznesenie o postúpení veci inému orgánu než súdu.

V predmetnej veci rozhodol Krajský súd v Trnave o zrušení uznesenia Okresného súdu Trnava, ktorým bola obidvom obvineným predĺžená lehota väzby, dôsledkom čoho bolo následné ukončenie obmedzenia osobnej slobody obvineným ich prepustením z väzby 23. decembra 2014. Išlo o rozhodnutie, ktoré nemalo pre obvinených žiadne negatívne dôsledky s jasným a predpokladaným pozitívnym následkom na ich práva. Rozhodnutie orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktorého účinky pozitívne dopadajú na práva obvineného v podobe ukončenia obmedzenia osobnej slobody nemožno považovať za rozhodnutie, ktorému musí obvinený nevyhnutne rozumieť, pretože dôsledky takéhoto rozhodnutia sa prejavia už samotným jeho vydaním.

Najvyšší súd uzatvára, že dovolaním napadnuté uznesenie, ak by predseda senátu nepostupoval podľa § 28 ods. 5 Tr. por., by nebolo potrebné v zmysle § 23 ods. 4 Tr. por. prekladať do cudzieho jazyka, ktorému obvinený O. U. a I. K. rozumejú, pretože nešlo o rozhodnutie podliehajúce pravidlám prekladu v zmysle článku 6 ods. 3 písm. e/ Dohovoru - obvinení tomuto uzneseniu nemusia nevyhnutne rozumieť. Navyiac, obidvaja obvinení majú obhajcov, ktorým bolo rozhodnutie doručené.

Tento stav (nepotrebnosť prekladu) však svojou iniciatívou (č.l. 8656) prelomil predseda senátu Okresného súdu Trnava, ktorý v zmysle § 28 ods. 5 Tr. por. nariadil preklad uznesenia Krajského súdu v Trnave a doručenie preloženého uznesenia obvineným. Preto má dovolateľ pravdu v tom, že lehota na podanie dovolania mu začne plynúť až dorúčením preloženého uznesenia Krajského súdu v Trnave obidvom obvineným, ku ktorému podľa obsahu priloženého spisu ešte nedošlo. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie bolo podané včas tak, ako to predpokladá ust. § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.

K samotnej podstate dovolania a rozdielnemu výkladu ust. § 76a Tr. por. krajským súdom a ministrom spravodlivosti najvyšší súd uvádza.

Podľa § 76a Tr. por. ak sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie alebo pre trestné činy terorizmu, ktoré nebolo možné pre obťažnosť veci, alebo z iných závažných dôvodov skončiť do uplynutia celkovej lehoty väzby v trestnom konaní a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, môže súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní na nevyhnutnú dobu, a to aj opakovane. Celková lehota väzby v

trestnom konaní spolu s jej predĺžením podľa predchádzajúcej vety však nesmie presiahnuť šesťdesiat mesiacov.

Krajský súd v Trnave vyložil ustanovenie § 76a Trestného poriadku tak, že lehotu väzby podľa označeného ustanovenia možno predĺžiť za splnenia ďalších tam uvedených podmienok pri obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré možno uložiť len trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie, pričom trest odňatia slobody na 25 rokov je spodnou hranicou trestu odňatia slobody bez výnimky. Pri takomto výklade ustanovenia § 76a Trestného poriadku by bolo možné podľa tohto ustanovenia predĺžiť lehotu väzby len pri 8 trestných činoch, z toho posledných 5 trestných činov je uvedených v 12 hlave Trestného zákona - trestné činy proti mieru, proti ľudskosti, trestné činy terorizmu, extrémizmu a trestné činy vojnové, Ide o trestné činy:

- § 144 ods. 2 Tr. zák. - 25 rokov alebo doživotie,
- § 144 ods. 3 Tr. zák. - doživotie,
- § 145 ods. 3 Tr. zák. - 25 rokov alebo doživotie,
- § 418 ods. 3 Tr. zák. - doživotie,
- § 419 ods. 3 Tr. zák. - doživotie,
- § 419 ods. 4 Tr. zák. - doživotie,
- § 425 ods. 2 Tr. zák. - doživotie,
- § 433 ods. 2 Tr. zák. - doživotie.

V bežnej praxi by teda išlo len o dva trestné činy, a to o trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona, resp. podľa ods. 3 Trestného zákona a trestný čin vraždy podľa § 145 ods. 3 Trestného zákona.

Podľa ministra spravodlivosti možno lehotu väzby predĺžiť podľa § 76a Trestného poriadku, za splnenia ďalších podmienok uvedených v § 76a Trestného poriadku pri obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré možno uložiť aj trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Ide o týchto 52 taxatívne určených trestných činov a o tie zločiny, ktoré boli spáchané členom teroristickej skupiny a zločiny spáchané z osobitného motívu podľa § 140 písm. e/ Trestného zákona (viď § 140b Trestného zákona):

- § 144 ods. 1 Tr. zák. - 20 až 25 rokov,
- § 144 ods. 2 Tr. zák. - 25 rokov alebo doživotie,
- § 144 ods. 3 Tr. zák. - doživotie,
- § 145 ods. 2 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 145 ods. 3 Tr. zák. - 25 alebo doživotie,
- § 172 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 179 ods. 5 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 181 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 182 ods. 4 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 183 ods. 4 Tr. zák. - 12 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 185 ods. 4 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 186 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 187 ods. 4 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 188 ods. 4 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 189 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 190 ods. 5 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 191 ods. 4 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 192 ods. 4 Tr. zák. - 10 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 199 Tr. zák. - 20 až 25 rokov,
- § 200 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov,
- § 208 ods. 3 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 209 ods. 4 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,

- § 284 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 291 ods. 3 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 293 ods. 2 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 297 Tr. zák. - 10 až 15 rokov (tr. čin terorizmu)
- § 298 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 311 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 312 ods. 2 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 313 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 314 ods. 3 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 315 ods. 3 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 315 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 317 ods. 3 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 318 ods. 3 Tr. zák. - 15 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 323 ods. 4 Tr. zák. - 12 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 354 ods. 4 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 391 Tr. zák. - 10 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 471 ods. 2 Tr. zák. - 10 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 418 ods. 2 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 418 ods. 3 Tr. zák. - doživotie,
- § 419 ods. 1 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie, (tr. čin terorizmu)
- § 419 ods. 2 Tr. zák. - 20 až 25 rokov alebo doživotie, (tr. čin terorizmu)
- § 419 ods. 3 Tr. zák. - doživotie, (tr. čin terorizmu)
- § 419 ods. 4 Tr. zák. - doživotie, (tr. čin terorizmu)
- § 425 ods. 1 Tr. zák. - 12 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 425 ods. 2 Tr. zák. - doživotie,
- § 428 ods. 3 Tr. zák. - 12 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 431 ods. 3 Tr. zák. - 10 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 432 ods. 3 Tr. zák. - 10 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 433 ods. 1 Tr. zák. - 12 až 25 rokov alebo doživotie,
- § 433 ods. 2 Tr. zák. - doživotie.

Z dôvodovej správy k § 76a Trestného poriadku vyplýva: „Účelom je ochrana osôb, majetku a iných hodnôt a záujmov chránených Trestným zákonom pred páchatelmi mimoriadne závažných zločinov, za ktoré možno uložiť najprisnejšiu zákonnú sankciu, t.j. trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Aplikčná prax ukazuje, že pre túto kategóriu trestných vecí nepostačuje obmedzenie celkovej lehoty väzby v trestnom konaní na obdobie 4 rokov a túto lehotu je potrebné v odôvodnených prípadoch predĺžiť až o 1 rok. Inak hrozí, že vo vedených konaniach dôjde k prepusteniu osôb, ktoré môžu byť odsúdené na vyššie uvedené tresty v dôsledku čoho hrozí nebezpečenstvo nielen pre spoločnosť a konkrétne osoby, ale aj z hľadiska narušenia alebo dokonca degradácie základných princípov spravodlivosti a právneho štátu“.

Zákonodarca pripustil, že predĺženie väzby podľa § 76a Trestného poriadku má za úlohu pomôcť pri ochrane aj majetku a vysvetlil, že pôjde o prípady, kedy môže byť páchatel odsúdený aj na trest odňatia slobody na 25 rokov.

Pri výklade použitom krajským súdom by účel ustanovenia § 76a Trestného poriadku nebol naplnený v celom rozsahu, pretože by nebola zabezpečená ochrana majetku a bolo by vylúčené predĺžiť lehotu väzby maximálne na 60 mesiacov pri obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré možno uložiť aj trest odňatia slobody na 25 rokov („došlo by k prepusteniu osôb, ktoré môžu byť odsúdené na 25 rokov odňatia slobody“). Preto považuje najvyšší súd výklad krajského súdu za príliš reštriktívny, nezohľadňujúci zámer zákonodarcu a z toho dôvodu aj neudržateľný. Naopak teleologický výklad poskytnutý ministrom spravodlivosti vychádzajúci z materiálneho ponímania významu a účelu ustanovenia § 76a Trestného poriadku, zohľadňujúci závažnosť trestných činov, za ktoré možno uložiť aj trest odňatia slobody na 25 rokov, považuje najvyšší súd za adekvátny, logický a presvedčivý.

Najvyšší súd uzatvára:

Podľa § 76a Trestného poriadku môže súd predĺžiť lehotu väzby pri obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie, vrátane tých trestných činov, pri ktorých trest odňatia slobody na 25 rokov predstavuje hoci aj najvyššiu možnú výmeru trestu. Trest odňatia slobody ustanovený v osobitnej časti Trestného zákona na doživotie alebo na, resp. až na 25 rokov, ako možno najprísnejšia trestná sankcia, determinuje typovú závažnosť trestného činu ako obzvlášť závažného zločinu v zmysle § 76a Trestného poriadku, čo pri splnení aj ďalších podmienok uvedených v tomto ustanovení umožňuje predĺženie celkovej lehoty väzby v trestnom konaní na nevyhnutnú dobu, a to aj opakovane s tým, že celková lehota väzby spolu s jej predĺžením nesmie presiahnuť 5 rokov.

S ohľadom na uvedené považuje najvyšší súd dovolanie ministra spravodlivosti za dôvodné, pokiaľ ide o návrh na zrušenie dovolaním napadnutého uznesenia. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude rozhodnúť o sťažnostiach obidvoch obvinených podaných proti uzneseniu Okresného súdu Trnava, s najväčšou pravdepodobnosťou postupom podľa § 193 ods. 1 Trestného poriadku v dôsledku čoho (ak tak krajský súd rozhodne) dôjde k márnemu uplynutiu časti lehoty väzby (do 23. marca 2015), pretože obidvaja obvinení sú už od 23. decembra 2014 na slobode.

Najvyšší súd rozhodol o nevzatí obvinených do väzby z dôvodu absencie naliehavosti dôvodov väzby (§ 380 ods. 1 Trestného poriadku), pretože súčasná procesná situácia si v konaní pred najvyšším súdom nevyžaduje takéto rozhodnutie.

V ďalšom konaní bude činný Krajský súd v Trnave, pričom existujúci faktický stav, kedy sú obidvaja obvinení v cudzine, si až v konaní pred krajským súdom (možno) bude vyžadovať vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu. Preto v tejto časti najvyšší súd nevyhovел návrhu ministra spravodlivosti.

S ohľadom na uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.